

Bert Peurteners werkt met peilgestuurde drainage

“Ik probeer het water zo lang en zo veel mogelijk vast te houden”

Op 22 maart was het Wereldwaterdag. Op www.waterdagen.be vind je een range van activiteiten rond onze waardevolste grondstof, gaande van natuurprojecten over recreatie en drinkwaterproductie tot droogtmaatregelen en overstromingsbescherming. Over die laatste twee aspecten van water heeft Bert Peurteners uit Bree wat te vertellen. Net als enkele andere collega's uit zijn regio bouwde hij met de assistentie van Boerenatuur op enkele percelen de klassieke drainage om naar peilgestuurde drainage. Hij is niet de enige in die streek die met die techniek werkt, maar Bert is akkerbouwer, en dat maakte ons bijzonder nieuwsgierig naar zijn ervaringen.

Patrick Dieleman

© FOTOS: MARCO MERTENS

Bert heeft aardappelen, suikerbieten, mais en grove groenten voor de verwerking (schorseneren, erwten, bonen) in zijn bouwplan. Speciaal is de teelt van brouwergerst. Naast de deur hangt een plaquette van Gulpener, met de boodschap: “Hier wordt milieuvriendelijke gerst geteeld voor de bieren van de Gulpener bierbrouwerij.” Gulpener is een brouwerij, net over de Nederlandse grens nabij Maastricht, die sterk inzet op gerst van lokale herkomst. “Ze maken vooral pils, maar ook enkele speciaalbiere en hebben ook een bier-tje van biologisch geteelde gerst.” Bert teelt deels op iets nattere gronden. Zijn bedrijf staat op de rand van ‘Het broek’. De naam maakt al duidelijk dat dit over een nat gebied gaat. “Toen we in het begin van de jaren tachtig naar hier kwamen, was dit een bedrijf met rund-vee en veel fruit. Ze hadden toen al een deel van de fruitbomen geroid. En mijn vader heeft ze verder geroid om die gronden om te zetten voor akkerbouw. Om akkerbouw mogelijk te maken, moesten we ze draineren.” Op sommige van de natste percelen was er al drainage met terracotta buizen. De omvorming naar peilgestuurde drainage kwam er doordat Bert geregeld meewerkte aan projecten rond beregening van de Bodemkundige Dienst. Via hen kwam hij in contact met Boerennatuur Vlaanderen en met peilgestuurde drainage als alternatieve vorm van irrigatie.

Drainage omvormen

De omvorming kon gebeuren met ondersteuning door Boerennatuur vanuit een project. “We hebben eerst bekeken welke drainage zich leende om te worden omgevormd. We hebben uiteindelijk beslist om een perceel van 10 ha hier vlak achter het bedrijf en ook de helft van het daarachter liggende perceel peilgestuurd te maken.” Dat gebeurde in het najaar van 2018. Bert herinnert zich dat het toen heel droog was. Hij weet zich ook naadloos te her-

inneren dat 2016 en 2021 natte jaren waren, tussen alle heel droge jaren door. Op zowat anderhalve meter van de beek, waarin de drainages uitwaterden, werd een nieuwe hoofddrainbuis aangelegd. Daaraan werden de drainages gekoppeld. Ik bekijk met Bert de peilput langs waar hij het grondwaterpeil kan regelen. Dat is een eenvoudige verticale buis van zowat 40 cm diameter, met op een kleine anderhalve meter diepte een ver-smalling. Daarin steekt een smallere buis die het peil regelt. Wanneer Bert die buis uit het gat trekt, begint het grondwater weg te stromen. Je zou het kunnen vergelijken met een wastafel, waar je de stop uittrekt. “We houden het water een hele winter op. Een tiental dagen voordat ik met het voorjaarswerk wil beginnen, laat ik het peil zakken. Er zitten wat verschillen in de grondsoort, we werken met een gemiddelde optimale hoogte. Eens het werk gedaan is, gaat de stop er terug in en houden we het water opnieuw vast. Ik probeer het water zo lang en zo veel mogelijk vast te houden. Als er mais op moet komen, of een andere late teelt, zoals bonen, dan laat ik het peil zelfs niet zakken. In het najaar bekijken we of er nog moet geoogst worden, om het peil te regelen.”

Wapenen tegen droogte

Met peilgestuurde drainage kan je dus meer vocht in de bodem houden, waardoor die weerbaarder wordt in droge periodes. Maar het effect is eindig. “Het is niet dat je zonder beregening kan. Als het drie maanden niet regent, dan begin je uiteindelijk de droogte ook te voelen. Ik heb ondertussen de ervaring dat ik dankzij het systeem ongeveer één beregeningsbeurt kan uitsparen. Je kan iets later beginnen met beregenen. Ik heb nog steeds een haspel stand-by voor droge periodes.”

Een waterbassin om tijdelijk opvangen regenwater op te slaan voor irrigatie ziet Bert niet meteen zitten. Hij heeft wel al eens nagedacht over een andere

mogelijkheid. Bert is goed thuis in de waterhuishouding in de regio, omdat hij in het bestuur van de watering zit. “Eén beek verder komt er heel veel water vanuit de dorpskern van Bree. Doordat er de laatste jaren enorm veel verharding en industriegebied bijkwam, loopt die beek nu over bij een hevige stortbui. Die beek werd aangelegd om het water af te voeren. Hier en daar ligt die zelfs hoger dan het maaiveld en zijn er dijkes langs. Als het waterpeil een halve dag nadien zakt, kan het water dus niet opnieuw de beek in. Als we daar een bufferbekken zouden bouwen om dat water tijdelijk op te vangen, zouden we het nadien terug in de beek kunnen laten om het te gebruiken voor beregening. Maar dat zou uiteraard alleen kunnen als er dan geen captatieverbod komt. En je moet al een behoorlijk bufferbekken maken om voldoende water te kunnen opvangen.”

Toekomstplannen

Maar Bert ziet nog mogelijkheden om ook peilgestuurde drainage te installeren op andere percelen. Daar zou hij sowieso direct een nieuwe peilgestuurde drainage moeten leggen. “Ik vind het zeker de investering waard. We hebben daar recent ook nog over gediscussieerd in de vakgroep (Bert is bestuurslid van de provinciale vakgroep Akkerbouw Limburg). Er is nieuwe wetgeving op komst. Die wetgeving voorziet dat er een passende beoordeling nodig is, als je in VEN- of valleigebieden, of binnen een straal van 500 meter van speciale beschermingszones zit. Ik kan begrijpen dat men meer eist voor klassieke drainage. Maar we vinden dat iemand die inspanningen doet om peilgestuurde drainage te installeren geen beperkingen mag opgelegd krijgen. De percelen die zich ertoe lenen liggen vaak in gebieden die wat natter zijn, en waar dus ook nogal eens natuurgebieden zijn. En 500 meter van een natuurgebied ... Ik weet niet hoeveel er van Vlaanderen dan nog overschiet!” ■